

32008L0094

L 283/36

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

28.10.2008.

DIREKTIVA 2008/94/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 22. listopada 2008.****o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihovog poslodavca****(kodificirana verzija)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

poboljšanje prema potrebi mora obuhvatiti razvoj određenih aspekata propisa o zapošljavanju, kao što su postupci za kolektivno otkazivanje i oni propisi koji se odnose na stečajne.

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 137. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

- (3) Potrebno je osigurati zaštitu zaposlenika u slučajevima insolventnosti njihovih poslodavaca te osigurati minimalni stupanj zaštite, posebno kako bi se jamčila isplata njihovih nepodmirenih potraživanja, vodeći računa o potrebi uravnoteženoga gospodarskog i socijalnog razvoja u Zajednici. Radi toga, države članice trebaju osnovati tijelo koje jamči isplatu nepodmirenih potraživanja dotičnih zaposlenika.

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

- (4) Kako bi se osigurala jednaka zaštita dotičnih zaposlenika, stanje insolventnosti treba definirati u svjetlu zakonodavnih tendencija u državama članicama, a taj koncept bi uz likvidaciju također trebao obuhvatiti i postupke zbog insolventnosti. Kako bi utvrdile odgovornost jamstvene ustanove, u tom bi kontekstu države članice trebale propisati da kada stanje insolventnosti uzrokuje nekoliko postupaka zbog insolventnosti, takvu situaciju treba tretirati kao jedinstveni postupak zbog insolventnosti.

skladu s postupkom iz članka 251. Ugovora ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Direktiva Vijeća 80/987/EEZ od 20. listopada 1980. o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihovog poslodavca ⁽³⁾ nekoliko je puta značajno izmijenjena ⁽⁴⁾. U interesu jasnoće i racionalnosti navedenu Direktivu treba kodificirati.
- (2) Povelja Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika, donesena 9. prosinca 1989., navodi u točki 7. da ostvarenje unutarnjeg tržišta mora dovesti do poboljšanja uvjeta života i rada radnika u Zajednici i da to

- (5) Trebalo bi osigurati da zaposlenici na koje se odnosi Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu u nepunom radnom vremenu koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC ⁽⁵⁾, Direktiva Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koju su sklopili ETUC, UNICE i CEEP ⁽⁶⁾ i Direktiva Vijeća 91/383/EEZ od 25. lipnja 1991. o dopunama mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu radnika zaposlenih na određeno vrijeme ili privremeno zaposlenih radnika ⁽⁷⁾, budu obuhvaćeni ovom Direktivom.

⁽¹⁾ SL C 161, 13.7.2007., str. 75.

⁽²⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 19. lipnja 2007. (SL C 146 E, 12.6.2008., str. 71.) i Odluka Vijeća od 25. rujna 2008.

⁽³⁾ SL L 283, 28.10.1980., str. 23.

⁽⁴⁾ Vidi Prilog I., dio A i dio B.

⁽⁵⁾ SL L 14, 20.1.1998., str. 9.

⁽⁶⁾ SL L 175, 10.7.1999., str. 43.

⁽⁷⁾ SL L 206, 29.7.1991., str. 19.

- (6) Kako bi se zaposlenicima osigurala pravna sigurnost u slučaju insolventnosti poduzeća koja svoje aktivnosti obavljaju u više država članica i kako bi se ojačala prava zaposlenika u skladu sa sudskom praksom Suda Europskih zajednica, treba donijeti odredbe koje izričito navode koje su ustanove odgovorne za rješavanje zahtjeva za isplatu u tim slučajevima, te za cilj suradnje između nadležnih upravnih tijela država članica postaviti brzo rješavanje neisplaćenih potraživanja zaposlenika. Nadalje, potrebno je osigurati pravilnu provedbu predmetnih mjera tako da se predvidi suradnja nadležnih upravnih tijela u državama članicama.
- (7) Države članice mogu ograničiti odgovornost jamstvenih ustanova. Ta ograničenja moraju biti usklađena sa socijalnim ciljem Direktive i mogu voditi računa o različitim razinama potraživanja.
- (8) Kako bi se olakšalo identificiranje postupaka zbog insolventnosti, posebno u situacijama koje imaju prekogranični karakter, za države članice treba donijeti odredbu o obavješćivanju Komisije i ostalih država članica o vrstama postupaka zbog insolventnosti u kojima je potrebna intervencija jamstvene ustanove.
- (9) S obzirom na to da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri postići cilj akcije koju treba poduzeti te se on stoga može bolje postići na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, koje je utvrđeno u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarenje toga cilja.
- (10) Komisija treba Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o provedbi i primjeni ove Direktive, posebno s obzirom na nove oblike zaposlenja koji se pojavljuju u državama članicama.
- (11) Ova Direktiva ne bi trebala dovesti u pitanje obveze koje države članice imaju u vezi s rokovima za prijenos u nacionalno zakonodavstvo i primjenu Direktiva iz Priloga I. dijela C,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPSEG I DEFINICIJE

Članak 1.

1. Ova se Direktiva primjenjuje na potraživanja zaposlenika koja su nastala iz ugovora o radu ili radnih odnosa i koja postoje prema poslodavcima koji su insolventni u smislu članka 2. stavka 1.

2. Države članice mogu iznimno isključiti potraživanja određenih kategorija zaposlenika iz opsega ove Direktive, na temelju postojanja drugih oblika jamstva, ako je utvrđeno da ona tim osobama nude stupanj zaštite jednak onome koji bi proizašao iz ove Direktive.

3. Ako se takva odredba već primjenjuje u njihovom nacionalnom zakonodavstvu, države članice mogu i dalje iz opsega ove Direktive isključiti:

(a) kućne pomoćnice zaposlene od strane fizičkih osoba;

(b) ribare, plaćene po dijelu ulova.

Članak 2.

1. Za potrebe ove Direktive smatra se da je poslodavac insolventan ako je podnesen zahtjev za otvaranjem kolektivnog postupka zbog insolventnosti poslodavca, kako je predviđeno zakonima i drugim propisima države članice, i uključuje djelomično ili potpuno oduzimanje imovine poslodavca te imenovanje likvidatora ili osobe koja obavlja slično zaduženje, te ako je tijelo koje je nadležno u skladu s navedenim odredbama:

(a) donijelo odluku o otvaranju postupka; ili

(b) utvrdilo da su poduzeće ili pogon definitivno zatvoreni te da raspoloživa imovina nije dovoljna kao jamstvo za otvaranje postupka.

2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje nacionalno pravo koje se odnosi na definiciju izraza „zaposlenik”, „poslodavac”, „naknada za rad”, „stečeno pravo” i „buduće pravo”.

Ipak, države članice iz opsega ove Direktive ne mogu isključiti:

- (a) zaposlenike sa skraćenim radnim vremenom u smislu Direktive 97/81/EZ;
- (b) zaposlenike s ugovorom o radu na određeno vrijeme u smislu Direktive 1999/70/EZ;
- (c) zaposlenike u privremenom radnom odnosu u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 91/383/EEZ.

3. Države članice ne smiju odrediti minimalno trajanje ugovora o radu ili radnoga odnosa, kako bi zaposlenici imali pravo na potraživanja iz ove Direktive.

4. Ova Direktiva ne sprečava države članice da prošire zaštitu zaposlenika i na ostale slučajeve insolventnosti, kao na primjer u slučaju kad su plaćanja *de facto* trajno obustavljena, koji se utvrđuju postupcima različitim od onih koji se navode u stavku 1., kako je predviđeno nacionalnim zakonodavstvom.

Ipak, takvim se postupcima ne stvara jamstvena obveza za ustanove drugih država članica u slučajevima iz Poglavlja IV.

POGLAVLJE II.

ODREDBE O JAMSTVENIM USTANOVAMA

Članak 3.

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da jamstvene ustanove jamče, ovisno o članku 4., isplatu nepodmirenih potraživanja zaposlenika koja su nastala iz ugovora o radu ili radnih odnosa, uključujući, gdje je to predviđeno nacionalnim zakonodavstvom, isplatu otpremnina nakon prestanka radnog odnosa.

Zahtjevi za isplatu koje je preuzela jamstvena ustanova smatraju se nepodmirenim naknadama za rad u odnosu na razdoblje prije i/ili, prema potrebi, nakon datuma koji su odredile države članice.

Članak 4.

1. Države članice mogu ograničiti odgovornost jamstvenih ustanova iz članka 3.

2. Ako države članice iskoriste mogućnost iz stavka 1., one navode trajanje razdoblja za koje jamstvena ustanova treba podmiriti nepodmirena potraživanja. Ipak, to razdoblje ne može biti kraće od razdoblja koje pokriva naknada za rad za posljednja tri mjeseca radnog odnosa prije i/ili nakon datuma iz drugog stavka članka 3.

Države članice mogu to minimalno razdoblje od tri mjeseca uključiti u referentno razdoblje u trajanju od najmanje šest mjeseci.

Države članice čije referentno razdoblje nije kraće od 18 mjeseci, mogu ograničiti razdoblje za koje jamstvena ustanova podmiruje nepodmirena potraživanja na osam tjedana. U tom se slučaju za izračun minimalnog razdoblja koriste ona razdoblja koja su najpovoljnija za zaposlenika.

3. Države članice mogu odrediti gornje granice za plaćanja od strane jamstvene ustanove. Te gornje granice ne smiju pasti ispod razine koja je u skladu sa socijalnim ciljem ove Direktive.

Ako države članice iskoriste ovu mogućnost, obavješćuju Komisiju o metodama koje su koristile prilikom određivanja gornje granice.

Članak 5.

Države članice utvrđuju detaljna pravila za organizaciju, financiranje i rad jamstvenih ustanova, posebno u skladu sa sljedećim načelima:

- (a) imovina ustanova mora biti neovisna o obrtnom kapitalu poslodavca i nedostupna u postupku zbog insolventnosti;
- (b) poslodavci moraju doprinositi financiranju, osim ako financiranje u potpunosti ne preuzmu tijela javne vlasti;
- (c) obveze ustanova ne smiju ovisiti o tome jesu li obveze o njihovom financiranju ispunjene ili ne.

POGLAVLJE III.

ODREDBE O SOCIJALNOJ SIGURNOSTI*Članak 6.*

Države članice mogu odrediti da se članci 3., 4. i 5. ne primjenjuju na doprinose unutar nacionalnog sustava zakonske socijalne sigurnosti ili unutar dopunskog strukovnog ili među-strukovnog mirovinskog sustava izvan nacionalnih sustava zakonske socijalne sigurnosti.

Članak 7.

Ako poslodavac ustanovama socijalnog osiguranja ne uplaćuje obvezne doprinose u okviru nacionalnog sustava obveznog socijalnog osiguranja, prije nego što postane insolventan države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da to ne utječe negativno na prava koja zaposlenici imaju kod tih osiguravajućih ustanova, ako je poslodavac uplaćivao doprinose zaposlenicima prilikom isplate plaća.

Članak 8.

Države članice osiguravaju poduzimanje potrebnih mjera za zaštitu interesa zaposlenika i osoba koje su na dan nastanka insolventnosti poslodavca već napustile njegovo poduzeće ili pogon, koji se odnose na stečena ili buduća prava na davanja iz mirovinskog sustava, uključujući i davanja za nadživjele osobe, u okviru dopunskog strukovnog ili među-strukovnog mirovinskog sustava, izvan nacionalnih sustava zakonske socijalne sigurnosti.

POGLAVLJE IV.

ODREDBE O MEĐUDRŽAVNIM SITUACIJAMA*Članak 9.*

1. Ako se neko poduzeće čija se aktivnost odvija na području najmanje dvije države članice nalazi u stanju insolventnosti u smislu članka 2. stavka 1., za isplatu nepodmirenih potraživanja zaposlenika zadužena je ustanova u onoj državi članici na čijem području ti zaposlenici rade ili uobičajeno rade.

2. Opseg prava zaposlenika određuje se zakonom kojim je reguliran rad nadležne jamstvene ustanove.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se, u slučajevima iz stavka 1. ovog članka, odluke koje se

donose u kontekstu postupaka zbog insolventnosti iz članka 2. stavka 1., koji su pokrenuti u drugoj državi članici, uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja stanja insolventnosti poslodavca u smislu ove Direktive.

Članak 10.

1. Za potrebe primjene članka 9., države članice predviđaju dijeljenje relevantnih podataka između svojih nadležnih upravnih tijela i/ili jamstvenih ustanova navedenih u prvome stavku članka 3., pri čemu se posebno mora omogućiti obavješćivanje ustanove nadležne za isplatu nepodmirenih potraživanja zaposlenika.

2. Države članice obavješćuju Komisiju i ostale države članice o kontakt podacima svojih nadležnih upravnih tijela i/ili jamstvenih ustanova. Komisija osigurava javnu dostupnost tih podataka.

POGLAVLJE V.

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE*Članak 11.*

Ova Direktiva ne utječe na pravo država članica da primjene ili uvedu zakone i druge propise koje su povoljnije za zaposlenike.

Primjena ove Direktive ni pod kojim uvjetima ne predstavlja dovoljnu osnovu za regresiju u odnosu na trenutno stanje u državama članicama i u odnosu na opću razinu zaštite zaposlenika u područjima obuhvaćenim ovom Direktivom.

Članak 12.

Ova Direktiva ne utječe na pravo država članica da:

(a) poduzmu potrebne mjere kako bi izbjegle zlouporabe;

(b) odbiju ili umanje odgovornost iz članka 3. ili jamstvenu obvezu iz članka 7., ako se utvrdi da je ispunjenje te obveze neopravdano zbog postojanja posebnih veza između zaposlenika i poslodavca i zajedničkih interesa, koji su doveli do tajnog dogovora među njima;

- (c) odbiju ili umanje odgovornost iz članka 3. ili jamstvenu obvezu iz članka 7. u slučajevima gdje je zaposlenik, sam ili zajedno sa svojim bliskim rođacima, bio imatelj značajnog dijela poslodavčevog poduzeća ili pogona i izvršavao značajan utjecaj na njegovo poslovanje.

Članak 13.

Države članice obavješćuju Komisiju i ostale države članice o vrstama nacionalnih postupaka zbog insolventnosti koji su obuhvaćeni ovom Direktivom, i svim izmjenama koje se na nju odnose.

Komisija objavljuje ove obavijesti u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 14.

Države članice Komisiji dostavljaju tekst zakona i drugih propisa koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 15.

Najkasnije do 8. listopada 2010. Komisija dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o provedbi i primjeni članaka 1. do 4., članaka 9. i 10., članka 11. drugog stavka, članka 12. točke (c) i članaka 13. i 14. u državama članicama.

Članak 16.

Stavlja se izvan snage Direktiva 80/987/EEZ, kako je izmijenjena aktima iz Priloga I., ne dovodeći u pitanje obveze država članica vezane uz rokove za prijenos Direktiva iz Priloga I. dijela C. u nacionalno zakonodavstvo i njihovu primjenu.

Upućivanje na Direktivu stavljenju izvan snage tumači se kao upućivanje na ovu Direktivu i čita se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

Članak 17.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 18.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 22. listopada 2008.

Za Europski parlament
Predsjednik
H.-G. PÖTTERING

Za Vijeće
Predsjednik
J.-P. JOUYET

PRILOG I.

DIO A.

Direktiva s uzastopnim izmjenama stavljena izvan snage

(iz članka 16.)

Direktiva Vijeća 80/987/EEZ (SL L 283, 28.10.1980., str. 23.).

Direktiva Vijeća 87/164/EEZ (SL L 66, 11.3.1987., str. 11.).

Direktiva 2002/74/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 270, 8.10.2002., str. 10.).

DIO B.

Akt o izmjeni koji se ne stavlja izvan snage

(iz članka 16.)

Akt o pristupanju iz 1994.

DIO C.

Rokovi za prijenos u nacionalno zakonodavstvo i primjenu

(iz članka 16.)

Direktiva	Rok za prijenos	Datum primjene
80/987/EEZ	23. listopada 1983.	
87/164/EEZ		1. siječnja 1986.
2002/74/EZ	7. listopada 2005.	

PRILOG II.

Korelacijska tablica

Direktiva 80/987/EEZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 5.
Članak 6.	Članak 6.
Članak 7.	Članak 7.
Članak 8.	Članak 8.
Članak 8.a	Članak 9.
Članak 8.b	Članak 10.
Članak 9.	Članak 11.
Članak 10.	Članak 12.
Članak 10.a	Članak 13.
članak 11. stavak 1.	—
članak 11. stavak 2.	Članak 14.
Članak 12.	—
—	Članak 15.
—	Članak 16.
—	Članak 17.
Članak 13.	Članak 18.
—	Prilog I.
—	Prilog II.